

Nro 13.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Szent-György Havának 30-dik napján
1793. esztendőben.*

* * *

Ennekelötte két száz esztendővel hírek sem vólt az újság íróknak; most pedig úgy anynyira meg szaporodtak Európában, mint a' téli takarmánynak gyűjtésében foglalatoskodó hangyák a' mezőben. Hogyha úgy megy velek a' dolog, mint ment 50 esztendőtől fogva: végtére a' szabó óllóját, a' varga kaptáját, a' kováts pörölyét, az áts szekertzéjét, a' béres ostorját, a' föld mives szántó ekéjét el hagygyák, 's újságot fognak a' mezőkben krákogó békáknak és ptrütsköknek írni. — Az újság írás a' múlt 17-dik századnak réánk maradott kellemetes és

hasznos fajzattya, mellyet egy Párisi Eskuláp, az az, belső orvos *Renaudot* talált fel, és kezdett 1632 esztendőben (d). Az annakelőtte el folyt századokban élt emberek, vagy élő beszéd, vagy levelek által közlötték egymással a' történt dolgokat, mellyek minthogy kézről kézre adattattak által, olyakká lettek, mint a' Zsidó kezén megfordúlt hollándiai aranyak. Ellenben a' vén afzszonyok, a' kik leg jobb hir harangok vóltak, annyit tóldoztak földoztak azokhoz, hogy végtére magok is kételkedtenek valóságokról. Ahoz képest méltán lehet az újság írókat betsülni; de koránt sem azokat, a' kik minden szemet dombon kapott hirt ki trombitálnak; nem azokat, a' kik más idegen nyelven írott újság levelekből a' magokét nagy nehezen ki nyögik, — és sem magok nem értik, sem másokkal meg nem tudják értettetni; a' kik nem az olvasó publicumnak hasznára, hanem tulajdon érzényeknek zsirjára figyelmeznak; a' kik semmi válaasztást nem tudnak a' hasznos és haszontalan matériák között tenni; a' kik tsak annyit értenek a' fundamentomos újság íráshoz, mint a' szemeten vakartsáló tyúk a' talált Indiai gyöngyhöz s. a. t. Nem az

---

(d.) Anecdotes der Gelehrten T. II. p. 275. Némelleyek a' *Velentzéseknék*, mint p. o. Saint-Foix *Essais histor. sur Paris* T. IV. p. 83; némelleyek a' *Németeknek tulajdonittyák az újság írás fel találásának ditsőségét*, mellynek bizonyosságára a' *XVI. században Coloniában nyomtatott újságokat hoznak elő*, vid. *Materialien zur geist- und weltlichen Statistik des Niederheinischen und Westphaelischen Kreises* 1. Jahrgang 8. St. p. 168. — *De akárki mit mongyon, annál bizonyosabb nints, hogy újságokat mostani formájokban Renaudot kezdett leg elsőben Párisban írni.*

ilyenek, mondom, hanem az olyan újság írók érdemlik a' tiszteletet, és megjutalmaztatást, a' kik értelmesen, és minden erőszak nélkül irnak; a' kik a' hasznos és haszontalan tárgyak között különbséget tudnak tenni; a' kik a' külső újság levelekben előforduló homályos dolgokat a' Geografiából, Historiából, Statisticából, s. a. t. megtudják magyarázni; a' kik a' valóság közzé mulatságos dolgokat is tudnak elegyíteni, a' kik mind tanult, mind tanulatlan olvasóihoz tudják újság leveleiket alkalmaztatni; egy szóval, a' kiknek mind eszek, mind tudományok, mind tapasztalások, mind által látások elegendő vagyón a' hasznos újság írásra.

Tehát, nem olly alá való teremtések a' jó újság írók, a' mint némelly értetlen 's büszke emberek gondollyák, és lenni tartják. Hasonló a' jó újság író a' napkeletkor kosarából ki repült méhez, melly a' mezei virágoknak édes nedveségével meg rakodva tér vissza a' rajhoz, 's abból készit magának és másoknak hasznokra lépes mézet. A' jó újság író gyűjtögeti öszve e' világnak nevezetesebb történeteit, ő tálallya azokat az olvasó publicum eleibe, ő nem egy két megyének, hanem az egész országnak papja, ő szórja ki e' világra az igazságot, de sokszor a' hazugságot is, de a' melly hibát nem néki, mint cópistának, hanem az első koholónak kell tulajdonítani. Nem evangyéliomot, hanem másoktól költsönözött mindennapi történeteket ír ő.

Sokkal terhesebb az újság írónak állapotja, mintsem azt más magának képzelhetné. — Akár van ideje, kedve, és egészsége, akár nincs, minden héten készen kell lenni két újság levélnek, nem halaszthatja ő, mint a' könyv író munkájának folytatását, Kedden és Pénteken dél után késznek kell újságainak lenni. Gyakorta allig pihenheti ki magát egy 's két fertály óráig, már ismét újságok olvasásához, 's írásához kell neki kezdeni, igen kevés, vagy épen semmi ideje nincs

néki a' mulatságra. Minden más hivatalnál terhesebb az újság írónak állapotja. A' kormányzó miniszternek, tanácsosnak, titoknoknak s. a. t. bizonyos fonala van, melly szerint hivatalos dolgait intézi, de az újság írónak nintsen, ő néki, most így, majd amúgy kell írni, semmi bizonyos systemája nintsen. A' papnak nyóltz napi ideje van prédikáziójának elkészítésére, ellenben az újság írónak a' sok olvasás, másokkal való levelezés miatt allig van nyóltz órája. A' pap csak egy megye előtt prédikál, az újság író pedig az egész világ előtt — amannak elmondott prédikáziójának minéműségét ritkán vizsgálja; ellenben a' mit az újság író olvasóival közöl, papirosra van nyomtatva, a' legostobább is just tart annak megrostálására, égyik dicsíri, másik pedig gyalázza, holott lehetetlen mindennek tettése szerint írni. — A' professor egy's két órát tanít egy napon, a' többet familiája's barátai társaságában tölti el — hogyha egyszer leírja tanítását, annakutánna keveset tölt ahhoz, mint a' tsizmadia formájával, úgy bán egyszer ki dolgozott tudományával, minden esztendőben előveszi egyszer: ellenben az újság írónak nem lehet óhsággal előállani, új történeteket hallani kívánnak olvasói. — A' Prókátornak elegendő ideje van a' réa bizatott ügynek megvizsgálására, és védelmezésére. Ellenben a' jó újság író allig van egy két órátskája könyv olvasásra, ha a' dolgot nem érti, igen ösztövé újságokkal kedveskedhetik olvasóinak.

A' mint terhes, úgy más részről hasznos hivatal az újság írás, kiváltképen a' következésekre nézve. Hat esztendőtől fogva igen nagy figurát kezdettek az újság írók Európában csinálni. A' mostani Frantzia N. Gyűlésnek nevezetesebb tagjai csak nem mindnyájan újság írók vóltanak. A' vólt a' meg hólt *Mirabó*, azok vóltak *Condorcet*, *Cambon*, *Robertspiere*, *Marat*, *Malonet*, *Manuel*, *Brisót*, *Quinette*, és *Isnard*; a' vólt *le Brün*, mostani *Status* és *Brouchette* hadi miniszterek is.

Övék legyen pünkösti királyságok, sem a' M. Kurir, sem más értelmes újság írók nem kívánnják szerentséjeket, meg elégefznek mostani alaton sorsokkal, és fáratságoknak tsekély meg jutalmaztatásával.

B é t s.

Mind a' Fels. Tsászárné és Királyné, mind a' született fő hertzeg kivánt egészségben vagynak. Hogy el ne felejtsük, a' régi bé vett szokás szerént, mingyárt a' kereszttségnek végbe vitettetése után arany gyapjas vitézzé tette Fels. Urunk első szülött fiát *Ferdinándot*. Ennél a' vitézi rendnél nintsen Európában betesebb, mellyet hajdan, u. m. 1430 esztendőben *Filep* Burgundiai hertzeg, a' ki a' Belgyiomi 17 tartományokat öfzve kaptsolta, állította fel Brügában, Flandriának nevezetes városában, a' bóldogságos Sz. Máriának és Sz. András Apostolnak tiszteletekre, olly fel tétellel, hogy a' keresztény vallást védelmezze, és ki szabadittsa a' Törökök kezéből a' sz. földet. — Elejénten tsak 21 tagjai vóltanak ennek a' vitézi rendnek, kiknek számát annakutánna 51 főre szaporította V. *Károly* Tsászár, mint a' 17 Belgyiomi tartományoknak örökös ura. E' rendnek fő mesterei elsőben a' Burgundiai hertzegek, annakutánna pedig a' Spanyol királyok vóltanak. A' rend tzimere eggy arany lántzokon függő arany gyapjas bárányka, illyetén *Claudianusból* vétett felül irással: *Pretium non vile laboris*, az az: *nem alávaló meg jutalmaztatása munkájának*. Az említett V. *Károly* Tsászár meg engedte az arany gyapjas vitézeknek, hogy ezt a' tzimert veres pántlikán le fügve viselhefsék, ugyan ő emelte fel ennek a' rendnek betsületét annyira, hogy minden Austriai házból született R. Tsászárok viselték azt, és senki sem lehetett annak tagjává, hanem tsak azok, a' kik felettebb érdemesekké tették magokat az Austriai, és Spanyol udvarok iránt. II. *Károly* Spanyol királynak 1700 esztendőben történt halála után, mind III *Károly*, mind

a' Spanyol királyságra emeltetett Andegaviai herczeg *Filep*, magoknak tulajdonították a' rendnek fő mesterségét. Az 1725 esztendőben szerzett Bétsi békelességben, abban egygyeztenek meg, hogy hóltok napjáig mind ketten élhelsenek azon titulusal, 's mind ketten tehelsenek vitézeket. VI. *Károly* Tsászárnak (a' ki egy darabig III *Károly* név alatt Spanyol király volt) halála után, felséges férjének I *Ferentz* Tsászárnak adta ezen méltóságot *Mária Therésia*. Eléggé morgott ellene *Ferdinánd* Spanyol király; de tsak ugyan semmi-re sem mehetett, és így, még mostan is a' felylyebb említett Bétsi békelesség szerént vagyon a' dolog, mind az Austriai házból származott Tsászárok, mind a' Spanyol királyok viselik a' nagy mester nevet, és mind ketten első szülött férfi magzattyaikat arany gyapjas vitézeknek szokták mingyárt meg keresztteltetések után tenni. Ennek a' rendnek deák neve *Ordo aurei velleris*.

Hadi Történetek és Környülmállások.

Monsból az iratik Áprilisnek 15. napján, hogy sem *Dümurier*, sem az ő vele hozzánk által jött és mintegy 6000 főből álló Fr. sereg nem fognak az Austriai seregekkel égygyütt Frantzia Országba bé vitettetni, sőt hogy ő réájok fel nyilt szemekkel vigyáznak a' miéink. A' Ts. K. seregek három colonnében marsiroztak bé Fr. országba. Az első *Conde* várát zárta bé; a' második *Valenciennes* között telepedett le, hogy ekként semmi egygyeysége ne lehelsen az abban fekvő Fr. seregeknek a' többiekkel; a' harmadik *Maubege* és *Rysel* között táborozik; de mind a' három colonne úgy vagyon helyheztetve, hogy az első jel adásra öfzve lehelsen azokat kaptsolni. *Ostendében* Austriai Flandriának kitsin, de népes ki kötő helyében 4000 Anglus katonák szállottak ki a' szárazra, és egyenesen *Koburg* hertzeg ármádiájához fognak menni. — Hollándiából négy nagy ágyúkkal, és külömbkülömbféle hadi eszközökkel meg terheltetett hajók érkeztenek Brüsszelbe.

Epen most érkeze hozzánk az a' kellemetes hír, hogy *Conde* vára önként fel adatott a' Ts. K. ostromló seregeknek.

Luxenburgból illyetén értelmű levél irattatott hozzánk, hogy a' *Boliö* (*Beaulieu*) Generál kórmányára bízott Ts. K. seregek a' *Luxemburgi* tartománynak *Marche* nevű kis városától fogva a' *Treviri* hegyekig terjedkedett ki, hogy az a' sereg 27000 főből álló, és hogy immár parantsolatot kapott a' masirozásra, de hová, hová nem? bizonyosan meg nem lehet határozni. A' miképen a' környül állások mutatták, egyfersmind fognak a' *Sarlonisi* és *Montmediai* várak ostromoltatni. *Valenciennesnek* sem lehet magát sokáig védelmezni. Minden abban lévő hadi eszközöket és tábori eleséget *Austriai* *Belgyiomba* vitetett által *Dü-mourier*, mellyek immár a' Ts. K. győzedelmeknek kezeikbe estenek, ahozképest meg nem foghattuk, miként lehetne a' nevezett váraknak magokat sok ideig védelmezni. Ha a' fegyver nem is, bizonyosan meg fogja az abban fekvő *Fr.* őrizeteket az éhség szelidíteni és győzni. — A' *Santerre* serfőzöböl Generállá lett *Fr.* kórmányozónak hegyes törös serege, fegyverben gyakorlott segegünknek első tüzét sem fogja ki állani, nemhogy ellenünk győzedelmeskedhetne.

A' *Rajna* vize mellett fekvő *Prussziai* seregeknek erősítésére 15000 Ts. K. katonák küldettek, mellyeket *Kalkreuth* *Prussziai* Generál fog kórmányozni, ő réá bizattatik *Mognntzia* városának ostromlása is. Ennek a' seregeknek egy része *Türkheim*, más része *Lautern* környékén telepedett le. *Oppenheim* mellett egy hajó hid készítettett a' *Rajna* vizén, *Geinsheim* mellett pedig egy nagy tábori magazin gyűjtetett öszve. A' *Prussiai* király 500 szekért fogadott bérbe a' *Frankfurtumban* lévő ostromló eszközöknek, *Moguntziának* ostromlására leendő vitetésekre.

Azon ki tsapásnak bővebb meg értésére, mellyet minap 10,000 *Frantziák* tette nek *Kasseln*ből, illyetén tóldalék küldettett *Aprilisnek* 15. napján *Hanauból*: A' *Moguntziában* és *Kasselnben*

fekvő Frantziák egész erejeket öszve szedvén, és a' Rajna vizén lévő hidat szalmával bé terítvén, két oldalról 24 ágyúkkal ütöttek ki a' Hafsiai és Prussiai seregekre. Eggyik része a' Hafsiai granatérosokra tsapott, és el is vett tölök egy sántzót, és néhány ágyúkat, de sokáig meg nem maradhatott azoknak birtokában, mivel a' Hafsiai Leib dragonyos regement segítségekre menvén a' granatérosoknak, 100 embert közülök levágtak, 14. pedig el fogtak. Itten lövetett el *Butthlar* Hafszius hadnagynak eggyik lába, melly sebében meg is hólt. A' másik része, ugyan azon órában a' *Kostheim* mellett fekvő Prusszusokra ütött, holott *Borstell* hadnagy, és néhány közember agyon lövettek. De már most egy szálnit sem lehet tölök tartani, mivelhogy a' Moguntziának ostromlására rendeltetett seregek már a' Rajna vizén túl táboroznak, maga pedig a' király Aprilisnek 12. napján a' város környékében lévő hegyeken ütött sátort, 's onnan fogja őket tüzes golyóbisaival köszöngetni. Aprilisnek 16. napján kemény és hosszas ágyú harsogások hallattak, kétség kívül a' Moguntziában fekvő Frantziák lövöldöztenek a' hegyeknek tetején redutakat, az az, föld várakat hányó Prussiai gyalogságra.

Egész Európa meg vallya azt, kéntelen is meg vallani, ha minden részre való hajlás nélkül gondolkozik és szól, hogy a' magyaroknál, sem hivebb, sem vitézebb katonái nintsenek a' Fels. Austriai Háznak. Meg tettzik a' jelenvaló hólnapnak 12. napján Schvetzingenből, a' Palatinátusi választó fejedelemnek nyári múlató kies helységéből hozzánk egy Márs unokája által igazított levélből is, mellyet nemzetünknek örök díszére, mi is kivántuk az olvasó magyar publicummal közleni. Ennek rövid summája ez, hogy a' midön a' Prussiai király két fiaival, u. m. *Fridrik* korona örökösével, és *Lajossal*, az uralkodó Brunsvigiai hertzeggel *Ferdinándal*, Nasszau-Siegeni Printzel, és több fejedelmi személyekkel a' nevezett választó fejedelem nyári múlató palotá-

jának, kies kertének, és ottan lévő ritkaságainak
 szemlélésekre mentenek, és a' kertben sétálgatta-
 nak volna, nagy maga le erefzkedésével befzél-
 getett velem a' jövendőbéli Palatinátusi választó
 fejedelem a' Bibonti hertzeg, 's illyetén hizelkedő
 szókra fakadott ki irántam: „ Méltók, *úgymond*,
 „ a' magyarok mint valóságos vitéz emberek, a' di-
 „ tsiretre, mellyről közönséges emlékeztető jelt fo-
 „ gok, a' következő maradékoknak hagyni.
 „ Homburgot, az én örökségemet, mellyet 500.
 „ Frantziák el foglaltanak, ki akarván a' Ts. K.
 „ sereg kezek közül venni, el indúlt, 16 *Wurm-*
 „ *ser* hufzárok mentenek elő, a' kik látván az
 „ ellenséget, meg nem tartóztathatták magokat,
 „ hanem sebes vágatva bé nyargaltanak a' vá-
 „ rasba, a' kit a' Frantziák közül elő utól értek,
 „ le szabdalták, az életben meg maradtakat ki-
 „ üzték, és sok prédát nyertenek. Ezek közül
 „ a' derék vitézek közül, hárman hóltanak meg
 „ vitéz halállal, tizenhárman, kik közül ketten
 „ sebet kaptanak, meg tartották a' helyet. Ezen
 „ nemes indulatú vitézeknek örök emlékezetekre
 „ egy kö oszlopot fogok a' Homburgi piatzon fel-
 „ emeltetni, és neveiket abba vágattatni., Ezek
 „ vóltak ennek a' nagy fejedelemnek szavai. Hát
 „ ugyan semmit meg nem indúlsz é ennek olvasá-
 „ sán? könnyen képzelheted, minémü érzékenység
 „ támadott bennem e' szóknak hallásán. Méltók,
 „ hogy nemzetünk tudtára adattalsanak s. a. t. Légy
 „ jó egészségben, vagyok igaz szívű barátod
 „ *Todt* Kapitány.

Frantzia Ország.

A' Párisi N. Gyűlés mostani szorongattatásai
 között szüntelen decretizál, azonban még is sem-
 mi, vagy kevés sikere vagyon decretizálásainak.

Aprilisnek 6. napján tartatott dél előtti ülés-
 ben azt javasolta *Isnard* a' N. Gyűlésnek, hogy
 egy olly deputátziót kellene fel állítani, a' melly

égyedül a' közönséges jónak öregbitésére vigyáz, zon. Helybe hagyatott tanátsa, és leg ottan el is végeztetett, hogy ez a' deputáció kilentz, szabad voxok által választatott személyből állyon, a' kik titkon tanátskozzanak, a' ministerium végzéseinek végre hajtását segéllyék; és hogyha ártalmassak vólnának azok a' házának, el rontsák; hogy a' közönséges bátorságnak fenn tartására minden eszközökhöz nyúlhassanak; hogy minden leg kisebb tselekedeteikről is számot adgyanak a' N. Gyűlésnek; hogy minden héten jelentést tegyenek a' köz társaságnak állapotjáról; hogy minden hólnapban változtassanak azon deputációnak tagjai; hogy a' közönséges kassza ne legyen kezek alatt s. a. t.

Délutánni ülésben egy más Valenciennesből küldetett levél vétetett elő, mellynek rövid summája a' vólt, hogy *Dümurier* el hagyta a' Fr. tábort; hogy *Valence* és *Egalité* Generálok, és Gr. *Bertsény* hufzár regimentének nagy része ötet követék; hogy azon 500 millió livrákból álló summa pénz, mellyet *Dümourier* hiv emberei el fogtak, ismét el vétetett tőlök, és Valenciennesbe vitétt; és hogy *Dietmann* Generál fáradhatatlan vólt a' széllyel özlott frantzia seregnek öszve gyűjtésében s. a. t.

Aprilisnek 8. napján a' N. Gyűlésbe menvén, az ügy nevezett *de bonne-Nouvelle* osztálynak küldöttyei, néhány nemzet képét viselő tagokat, nevezetesen *Brissotot*, *Gensonnet*, *Vergniót*, *Gvadetet*, *Barbaruxot*, *Buzót* és másokat, *Dümurierrel* való tzimborálással vádolták, és azt sürgették, hogy ezek adattatnának által a' revolutionale tribunálnak, az az, a' pártosok ellen fel állitatott kemény itilő széknek, mellyet ha miveléndenek, meg mentik a' hazát a' feje felett lengedező veszedelemtől. Némelleyek örvendeztenek ezen fel tételen, mások ismét bosszonkodtanak; végtére a' sok láрма után a' végeztetett el: 1. hogy a' ki a' N. Gyűlésnek valamellyik tagját valamelly

rosszal vádolándja, nem ott, hanem a' közönséges tsendefségre vigyázó deputációnak adja bé azt irásban — 2. hogy a' melly N. Gyűlésnek tagja a' nemzethez való hűségtelenségéről meggyőztetik, adattafson által a' Revolutionale Tribunalnak. — 3. Hogy az említett de *Bonne-Nouvelle* ofztálynak vádja is adattafson által ezen itilő széknek.

Továbbá azon levelek vétettnek elő, melyeket *Lequinió*, *Cochon*, és *Belegard* nemzeti biztosok küldöttnek Valenciennesből, mellyekben avval akarták a' reménység és félelem között fet-rengő N. Gyűlést tsendesíteni, hogy a' *Dümurier*-rel által ment seregek ismét vissza tértenek a' Fr. köz társaságnak hűségére, hogy az el pártolt Generál mindent, a' mit tsak tudott el követett a' nemzetnek romlására, és a' meg holt király fiának királyi méltoságra való emelésére, a' Fr. tábornak maga pártjára való hajtására; de hogy tellyeséggel nem bóldogúlhatott, lehetetlen vólt nékie a' katonákat el tsábítani, és hogyha ő, t. i. *Dümurier* el nem szökött vólna, bizonyosan meg ölték vólna ötet a' frantzia módon gondolkodó hiv vitézek. — Ezt hozzá tették, hogy *Neuilly* Generál egy leg főbb vólna a' *Dümurier* tzimborásai között; hogy az új hadi minister *Buchot* oda érkeztén mindent meg szemlélt, mindent el követ annak jó állapotba való helyheztetésére; hogy a' *Dümurier* helyébe választatott *Dampierre* Generál, a' kórmányára bizatott Fr. tábornak meg vizsgálta; hogy az el pártolt Frantzia hufzárók ismét villzá mentenek. s. a. t. Illyetén, és ezekhez hasonló költeményekkel kívánnják a' N. Gyűlésnek hazug biztosai, a' nemzet szívéen esett nagy sebet enyhíteni.

A' közönséges bátorságra vigyázó deputáció, mellyről fellyebb emlékezetet tettünk, illyetén rendeléseket tett: 1. Hogy minden Fr. tábornál három hiv és egyenes szívü biztosai légyenek a' nemzetnek, a' kik szüntelen vigyázzananak a' kór-

mányozó vezéreknak, tiszteknek, katonáknak, és tábori ágenseknek tselekedeteire. — 2. Hogy ezek a' biztosok gondot tartsanak a' tábori eszközökre, hogy ők számot vegyenek a' livrásoktól, az az, a' tábori eleséget és eszközöket öszve szerző Commissariusoktól. — 3. Hogy ők telylyes tehetségek szerént öregbítésék a' recrutáknak számát, és jó rendet igyekezzenek a' táborban tartani. — 4. Hogy igyekezzenek a' *Dümu-rier* tzimborásait, és más köz társaság titkos el- lenségeit ki tanulni, és azokat külgyék a' Revolutionale Tribunálhoz. — 5. Hogy minden városokban és helységekben lévő polgári tisztek engedelmeskedjenek ezen biztosok parantsolattyainak, ki vévén az olly eseteket, a' mellyek a' hazának romlására tzeleznának. — 6. Hogy ezeknek a' biztosoknak határ nélkül való hatalmok legyen. — 7. Hogy minden hólnapban mások küldettefsenek helyekbe.

Aprilisnek 9-dik napján tartatott ülésben azt végzette a' N. Gyűlés, hogy minden 4 órányi járó földre, bizonyos számú lovak és szekerek tartassanak kéfzen, mellyek által a' Fr. táboroknak szükségére tartozó eledelek, eszközök, ártilleria s. a. t. nagy sietséggel oda vitettefsenek; (Ezen végezésnek az a' következése vagyon, hogy Párisban ritkán lehet olly embert látni, a' ki tulajdon kotsiján és lovain mehetne valahová, erőszakosan el vétettek tölök lovaik). Hogy e' végre eggy olly társaság állitalson fel Párisban, a' melly egyedül az illy szükséges lovakra, szekerekre, és hámokra visellyen gondot; hogy adja fel a' hadi minister mennyi költség kivántalson e' végre, azomban vegyen ki, a' nemzet kasszájából 2 millió livrát, hogy minden Ország ofztályaiban egy főben járó dologra vigyázó itilő szék állitalson fel azoknak meg vizsgálásokra, és meg itiltetésekre, a' kik a' kölséget a' nemzet ellen igyekeznek fel ingerleni — hogy *Kellermann* Generál egy 600 tanúlt és az Alpes hegyekben jártas vadászokból álló bataliont állitalson fel, a' kik Alpesi vadász katonáknak neveztettefsenek. s. a. t.

Aprilisnek 10. napján tartatott ülésben a *Maulde* mellett fekvő Fr. tábortól Párisba ment két katonák jelentenek meg, és avval vádolták *Valence* és *Égalité* Generálokat, hogy ők azt mondták volna, hogy, hanemha királyt választának magoknak, lehetetlen leszen a' békeiséget vissza szerezni, mellyre azt felelték volna a' Fr. Seregek: *Mi ugyan békeiséget kívánunk magunknak, de királyt nem s. a. t.* — Ugyan ezen ülésben nyújtottanak bé a' Hannóviai tartományban fekvő *Hallen* osztálynak küldöttjei egygy irást, mellyben avval vádolták a' nemzet képét viselőket, hogy azok meg vólnának pénzel vesztegetve, és hogy szükség vólna őket el távoztatni, *Danton* helybe hagyta a' kérést, *Pethion* pedig ellene vólt. A' több tagok is egygy értelemben vóltanak *Danton*nal. Erre *Pethion* azt mondotta: tsudálkozom, *úgymond*, hogy egygy olly tárgy tettzhetik a' N. Gyűlésnek, a' melly által bizonyosan vége leszen annak. Ez a' fel tétel, a' Contrarevoluciónistáknak munkája, a' kik a' köz népet vakítani akarják, egy olly embernek tselekedete ez, a' ki itt közöttünk ül, a' ki *Dumuriert* el vádolta, de *Egalité*t nem, mivel ő nálla gyakorta ebédlett. — *Danton* jól értvén kire tze lozzon *Pethion*, de el akarván a' vádat mellözni, arra azt felelte: Mi, a' kik a' réánk bizattott dolgot még el nem végzettük, semmi ditsiretet nem érdemlünk. A' Párisi Előjárók gyűlésében, a' többi között a' végeztetett el, hogy tsak ollyan polgárok küldettefsenek a' királyi familiának őrizetére, a' kik hiv patrióták, és a' kik személyesen ottan szolgálatot tenni nem akarnak, veszelsék el a' polgárság julsát.

Aprilisnek 11. napján azt végezte a' N. Gyűlés, hogy minden Fr. köz társasághoz tartozó tartományban meg tiltafson a' pénzel való kereskedés, és a' ki ezen törvényt által hágándgya, hat esztendeig tartó tömlötzre büntettefsen. Hasonló dijja légyen a' portékáknak óltsobban, vagy drágábban lejendő el adásoknak, és vevéseknek,

mint a' mint azoknak árra meg vagyon határozva. Semmi aranyat és ezüstöt ne légyen szabad az Ország kebeléből ki vinni. A' ki az asignatákat az az, frantzia pénz papirost el nem veszi portékáiért, azoknak egész árrát vesze el, e' mellett, a' nemzet kasszájába egy annyit fizessen büntetésül.

Közelebb múlt alkalmatossággal közlöttem E. Olvasóimmal azon manifestumot, melyet *Koburg* hertzeg küldött a' Frantzia nemzetnek. *Dümurier* is küldött egy *adrefset*, az az, egy magát mentő levelet hazafiaihoz, melyben őket hazája iránt mutatott hűségére, és hasznos szolgálattýára emlékeztette, a' melyben szemeik eleibe rakta azokat a' sok viszontagságokat, melyekkel ő néki küzködni kellett vala, a' melyben inti őket a' jelenvaló veszedelemnek meg gondolására, a' melyben okát adja Frantzia szolgálatból lett ki költözésének. Sok példák által meg mutatta, miként dolgozott légyen ő a' Frantzia Revolucionának kezdetétől fogva nemzetének betsülete mellett — mit nem mivelte múlt 1792 esztendőben. A' mint mondja, három hólnapig viselte a' külső dolgokra gondot viselő ministerséget, és az alatt a' rövid idő alatt is sok bosszúságot, sok vádoltatást kellett néki szenvedni, mintha ő hűségtelenséggel viselte volna hivatallyát. Hazug vádolóinak meg táfoltatások után, vitézi pálya futásra adta magát, egy kis tábort kórmányozott, és még ekkor is engedetlenséggel vádoltott, 's kevésbe múlt, hogy ártatlan lévén, halálra nem itiltetett. — De mivel jó következései vóltanak engedetlenségének, kórmányára bizatott a' Compániában táborozó Fr. sereg, mellyel szerentsésen ki is üzte onnan a' Prussusokat. Ettől a' szempillantástól fogva, *úgymond Dümurier*, a' minden gonosz emberek között elsőséget érdemlő, az egész Fr. nemzetnek motska *Marat* meg nem szünt jó hiremnek, nevemnek martzongásától, kisebbitésemtől. Múlt Novembernek kezdetében mentem az Austriai Belgyiomba, *Jemappé*

mellett meg vertem az ellenséget, és egész Aquisgránumig, 's Lüttichig mentem előre. — Még is, újobban ki kelt ellenem az irigységnek és rágalmazásnak lelke, és avval vádolt, hogy én Brabántziai hertzeggé, avagy Dictátorrá akartam lenni, és nem foglalatoskodtam segítő seregeknek, ott a' hol kellett volna, küldetéseken. — Az egész tábor éhség, szükség, és mezitelenség rongálta, 15,000 katona esett nyavalyába, 25000 szökött el, és 10,000 ló hullott el.

„ Eleget irkáltam a' N. Gyűlésnek, hogy
 „ jobb rendelkezéseket tétessen a' hadi seregekről. —
 „ Magam is Párisba mentem, tulajdon füleimmel
 „ hallottam a' hamis vádakát, magam jelen voltam,
 „ mikor az ellenem öszve esküdött emberek
 „ fejemet kivánták. Le akartam hivatalomat ten-
 „ ni, meg nem engedtetett, réám bizattatott,
 „ hogy mennyek alkuba Angliával és Hollándiá-
 „ val a' békeférségnek további fenn tartásáért. —
 „ Midön én velek leveleznék, akkor izent hirem
 „ nélkül azoknak hadat a' N. Gyűlés. Olvasván
 „ ezt az újság levelekből, öszve gyűjtöttem kevés
 „ népemet, meg támadtam Hollándiát, három
 „ erőtséget vettem el kezekekből. Halván a' Fr.
 „ seregeknek Aquisgránumtól, és Leódiából va-
 „ ló vízfza meneteleket, segítségekre mentem,
 „ Mártiusnak 16. napjától fogva egész 22. napjáig
 „ szüntelen tsatáztam az ellenséggel, még pedig
 „ olly formán, hogy magok a' győzedelmesek
 „ tsudálták és ditsirték bátorságomat. Lehetet-
 „ len vólt seregeinknek Belgyiomban való meg-
 „ maradások, azoknak végső veszedelembé való
 „ esések nélkül. Tudva vagyon mitsoda pontból
 „ nézte ezen vízfza meneteletemet a' N. Gyűlés,
 „ és mit végezett felőlem, mellyet meg akartam
 „ előzni, a' mostani Gyűlést el öszlatni, és az
 „ előbbi constitutiót helyre állítani. Mindnyájan
 „ erre esküdtünk meg, az ugyan még egészlen
 „ nem tökéletes, mindazáltal meg fogják azt az idő
 „ és tapasztalás jobbitani. Iszonyú égygyetlen egy-
 „ nek despotismusa, de iszonyabb 700 emberé.

„ Tsak az élhet Párisban bátorságban, a' ki en-
 „ nek az öldöklő társaságnak tagja. Mindezek
 „ után le festi előttök a' mostani N. Gyűlésnek
 „ tagjait, mint fösvény és fel fúvalkodott lelkü
 „ embereket, kárhoztattya a' minap fel állitatott
 „ revolutiónalis itilő széket, mint minden isteni
 „ és emberi törvénnel ellenkező dolgot, ótsá-
 „ rolyya mind azokat a' parantsolatokat, mellye-
 „ ket a' N. Gyűlésnek tudatlan tagjai hoznak és
 „ küldenek a' hadi vezéreknék. Utollyára így
 „ szól manifestumában: Frantzok! nyúllyúnk
 „ az 1789. 90. és 91 esztendőki constitutióhoz,
 „ mint jelenvaló veszedelmünkből lejendő meg-
 „ szabadulásunknak égygyetlen egy eszközéhez,
 „ állitsuk vissza a' királyi méltoságot. — Igazak
 „ és engedelmesek ellenségeink, a' kik mind ad-
 „ dig, mig az előbbi tsendesség, rend és törvé-
 „ nyek vissza nem szereztetnek, le nem akarják
 „ a' fegyvert tenni. Esküszöm, mihelyt az előb-
 „ bi constitutió talpra álland, mingyárt le mon-
 „ dok hivatalomról. „

Tegnap hallottam, de bizonyosán nem ir-
 hatom, hogy *Dümurier* Helvetziába ment által,
 és hogy *Bournonville* hadi ministert és társait sza-
 badon botsátotta *Koburg* hertzeg. Majdan meg
 tudjuk, igaz é ez a' hir avagy nem.

Jelentés.

Magyar Országon, N. Csongrád Vármegyé-
 ben, nagy méltóságú Gróf N. Károlyi *Károlyji*
Jósef úr ó Nagysága uradalmában, a' *Derekegy-*
házi pulztán, Mező Hegyesnek szomszédságában
 e' bé állott hólnapjának 23. és következő nap-
 jain, feles számú ménesbeli lovak és gulyabeli
 szarvas marhák kótya vetyére fognak botsáttatni.
 A' kiknek tehát kedvek lejénd, meg jelenhetnek
 a' rendelt napra a' *Derekegyházi* pulztán.

Doct. Decsy Sámuel.